

Amerikansk fodbold på dansk jord – et netværk i kampzonen

Hvad er drivkraften i et dommernetværk, der får danske dommere til at investere 15-20 timer om ugen på amerikansk fodbold på frivillig basis? Det har Sanni Grych talt med to af de mest erfarne dommere i Dansk Amerikansk Fodbold Forbund (DAFF) om.

Af Sanni Grych, partner i HOLST-GRYCH

Lad det være sagt først som sidst. Dette er ikke endnu en artikel om fodbold, men om et netværk af dommere som mødes og deler erfaringer om amerikansk fodbold. Det er et netværk som udspringer af en forening. Men hvad er det, der gør netværket så stærkt, at de til tider kalder det for et broderskab? Hvad skaber sammenholdet i en situation, hvor mange af dem oven i købet drømmer om de samme dommerjob?

For at finde ind til kernen har jeg talt med to af de mest fremtrædende DAFF dommere i Danmark; Frank Rasmussen og Frank Kristensen.

Frank Rasmussen, bestyrelsesmedlem i DAFF (Dansk Amerikansk Fodbold Forbund) og formand for dommerudvalget og den største drivkraft i det formelle arbejde omkring dommerne i organisationen. Har været dommer siden 1992, bl.a. i flere internationale kampe.

Frank Kristensen, medlem af dommerudvalget, hvor han bl.a. har ansvar for den danske regelsamling. Dommer siden 1992, også i flere internationale kampe. Har tidligere været spiller og vundet det danske mesterskab.

Kort om Amerikansk Fodbold

Amerikansk Fodbold er mest udbredt i USA. Der er 75 klubber i Danmark, og sporten vokser herhjemme. I USA hedder sporten blot fodbold, men herhjemme kaldes den Amerikansk Fodbold, for ikke at forveksle det med almindelig fodbold. Sporten er mest kendt for sin ovale bold som spillerne primært løber med eller kaster fremad på banen. Der spilles ca. 250 antal kampe i Danmark i forskellige divisioner. Du kan læse mere om sporten på www.daff.dk (Dansk Amerikansk Fodbold Forbund).

Foreningen som ramme om netværket

Frank R. fortæller, at der er ca. 200 dommere i Danmark, der har licens og er registreret i DAFF. Dommernes interesser og opgaver varetages af DAFF's dommerudvalg. Fordi interessen for sporten i Danmark er stigende, forventes der at komme yderligere 50 dommere til i løbet af det kommende år. Det stiller store krav til de eksisterende dommere om at formidle viden til de nye, for at det ikke skal gå ud over niveauet, fortæller de begge.

Frank og Frank er to ud af dommerudvalgets 5 medlemmer. Udvalget er ansvarlige for dommerplaner og eventuelle klagesager for kampene, viderefremstilling af regelfortolkninger, og undervisning af alle landets dommere. Hvert år holdes kurser for både begyndere og øvede dommere.

DAFF er derfor som udgangspunkt en formel forening, men det formelle udgør kun en lille del af aktiviteterne. Frank Rasmussen fortæller, at *"der er ingen tvivl om at kommunikationen og samværet er at betragte som et netværk – vi bruger det i høj grad til dommermæssige ting, men udnytter også hinanden til andre ting, som fx tilrettelæggelse af træningsprogrammer, tilberedning af madvarer, computerrelevante ting, og hvad nu de andre i netværket har som kompetenceområder."* For Frank Kristensen er DAFF dommerne *"er netværk en samling af uafhængige mennesker med forskellige baggrunde, der mødes for at lære af hinanden. Jeg ser os dommere, som tættere end det. Vi refererer til selv til det som et broderskab. Vi "går i krig" sammen når vi dømmes med hinanden (alle er imod os, og vi kan kun regne med hinanden) og det skaber et tæt bånd."*

Dommerne er et team

I de danske kampe er der 4-7 dommere på banen. Dommeren med den hvide kasket (referee), er dommerkoordinator og annoncerer de enkelte domme undervejs. Hver dommer har et specifikt ansvarsområde på banen, og derfor er samarbejdet under kampen afgørende. Hovedparten af dommernes indsats på banen handler om at begrænse det voldsomme spil blandt spillerne, hvilket der er mange regler for.

Vi lærer af hinanden

Dommerne mødes først og fremmest når der er kampe. Men der er meget dialog udover det.

"Vi hjælper hinanden meget i forhold til at forbedre os. Vi holder os inde i opgaven, ved at "spille bold" med hinanden. Dvs. at vi prøver ting af på hinanden om regler og dommerteknikker. Det er især fortolkninger af reglerne." fortæller Frank R. Begge dommere er enige om, at en væsentlig del af netværkets kerne er, at dele viden om fortolkning af reglerne. Amerikansk fodbold er nok den sport i verden, som har de mest komplicerede regler, som selv trænerne ikke kender alle hjørnerne af. Frank K. fortæller om flere eksempler på regler fra den 250 sideres tykke regelbog, som f.eks. kan være: *"Hvis xx står på banen dér, så skal regel xx anvendes, men hvis situationen er sådan så er det regel xx"*. På banen er der ikke tid til at slå op i regelbogen, så de skal sidde på rygraden. Et af de bedste midler til at opnå det, er ved at tale med de andre dommere om dem.

Der findes flere regelprøver, som man kan tage for at øve sig. Hvis man svarer forkert på noget, så spørger man ofte andre i netværket til råds, fortæller Frank K, og fortsætter *"gennem dommerudvalgets elektroniske quiz hjælper jeg andre danske dommere med at blive bedre. Jeg sender dem et spørgsmål, som de så forsøger at svare på. Hvis de svarer rigtigt, går vi videre, og hvis de svarer forkert, giver jeg dem tips indtil de svarer rigtigt. Det sker også, at jeg får uopfordrede henvendelser fra dommere/klubber rundt omkring i landet, der spørger til en situation, de har oplevet i en kamp. Dem svarer jeg på direkte, og nogle gange bliver emnet så taget op i et af vores elektroniske nyhedsbreve."*

Men det er ikke kun regler, de deler viden om. Frank K. fortæller, at der er mange andre aspekter i det at være dommer end reglerne. Når de står som dommer på banen er det også vigtigt at tænke på fx sin udstråling, kommunikationsevner og kropssprog, for at sikre respekt om dommerne og undgå at konflikter udvikler sig i situationer hvor spillerne kæmper for deres sejr. Frank R. fortæller, at de bruger meget tid på at fortælle hinanden om egne oplevelser og erfaringer, som alle kan lære af. Fx *"ser vi video og hjælper hinanden med en konstruktiv vurdering af indsatsen – både egen, men også kollegaernes."*

Mange af dommerne kommunikerer dagligt. Det foregår oftest via chat på Messenger på nettet eller via e-mail. Derudover mødes de på kurser eller ser tidligere kampe på DVD. De kan tale om dommergerningen i timevis, og derfor er der mindre snak om andre mere private emner.

For at sprede viden om dommergerningen har DAFFs dommerudvalg også etableret en mentorordning, hvor de mest erfarne dommere hjælper nystartede klubber/dommere på vej. Det kan handle om regler, hvor man køber udstyr, hvordan man rent praktisk får en dommerlicens osv. *"Med mange nye dommere er det en stor opgave at træne og motivere dem, så det professionelle niveau stiger, og de bliver ved med at være motiverede til at være dommere"* fortæller Frank K.

Deltidsjob på fritidsbasis og fuldtidsjob i hjertet

Begge dommere har ambitioner om et højt professionelt niveau. Frank R. bruger så meget tid som muligt. *"Nogle dage er det mig som udnytter netværkets kapaciteter, og andre gange stiller jeg mig til rådighed. Det er ikke usædvanligt med en eller flere timer hver dag."* Frank K. bruger 15-20 timer i gennemsnit om ugen. Begge har fuldtidsjob ved siden af, men dommergerningen fylder mentalt lige så meget som det almindelige job. De har drømmen om at kunne leve af dommergerningen, men ved at det næppe er realistisk. Dommerne får diæter og et beskedent beløb, når de dømmer. Ved de internationale kampe bliver alle udgifter betalt – og de får nogle spændende rejser.

De fleste af mine venner er i netværket, fortæller Frank K. *"Sporten og dommergerningen har min altoverskyggende interesse, og netværket giver mig adgang til det hele. Det er dér, jeg har min position og min status, og udlever mine ambitioner. Jeg lærer meget om mig selv og andre, når jeg dømmer og interagerer i netværket. Jeg lærer om ledelse og om at håndtere stress, både hos mig selv og hos andre."*

"Der er en stor udfordring i at gøre det så godt som muligt. Football er den bedste sportsform der findes, og det er sjovt at være engageret i den, på en aktiv måde – vi har både et konkurrenceelement internt, men også et sjovt teamwork, med mange fælles oplevelser on and off the field.", Frank R.

Frank R. supplerer: *"Det tætte fællesskab og glæden ved sporten gør, at vi kommer til at savne hinanden, hvis vi er for længe væk i off season (red. uden for spillesæsonen, som varer fra april til oktober måned)".* I mellemprioriteten planlægger dommerudvalget næste sæson og holder kurser. Og så er det i den periode den amerikanske liga spiller, hvor flere kampe vises på Dansk TV. Disse kampe ses og diskuteres hyppigt – med fokus på dommerens indsats.

Netværk ud over grænserne

Frank og Frank er to ud af fire godkendte internationale EFAF (European Federation of American Football) dommere i Danmark, og dømmer i den europæiske liga. Det er indtil videre blevet til dommerjob i bl.a. Finland, Norge, Sverige, Tyskland, Holland og Rusland.

Frank R. har en del kontakter i USA, og nogle i Europa, hvoraf han holder kontakt med 15-20 primært skandinaviske dommere. På spørgsmålet om dommernetværket er anderledes i udlandet end i Danmark svarer han. *"Både og – vi har ikke samme mulighed for at være sammen ansigt til ansigt, som vi har lokalt i Danmark. Vi kan ikke improvisere ting på samme måde. Oftest har vores udenlandske kontakter en større erfaring, så vi mere bruger dem som læremestre."*

Frank K. er nok den DAFF dommer i Danmark, som har flest internationale kontakter, bl.a. i kraft af, at han er redaktør af et nyhedsbrev for alle EFAF-dommere. *"Det giver et sted mellem 25-400 kontakter, hvor jeg kender dem på meget forskellige niveauer"*, fortæller Frank K. Han synes også der er forskel på det danske dommernetværk og det internationale. *"I Danmark er jeg den, der ved alt. I Europa, er jeg kendt som redaktør for nyhedsbrevet og en dommer, der er god til reglerne men ikke en central dommer. I NFL (red. den amerikanske liga) er jeg kendt som en dygtig europæisk dommer, men een der er på vej ind. Selv om alle hjælper alle, så skaber ens erfaring og evner en vis form for hierarki. Når det så er sagt, så er der på alle niveauer i dommerverdenen stor interesse for og velvillighed til at hjælpe hinanden. For når alle har fået hjælp af andre til at blive god, så det klart, at man også bruger tid på at hjælpe nyere dommere til at blive bedre."*

Et unikt fællesskab

"Det allerbedste ved at være dommer er, når vi er på banen i en kamp med to gode hold, og man kan føle, at man har kontrol over det hele. Det er en helt fantastisk følelse, der er meget svær at beskrive. Man er en stor del af noget, der er større end en selv." fortæller Frank K.

Set udefra er der ingen tvivl om, at ingredienserne i DAFF dommernes netværk – eller broderskab - er pionerånden blandt et begrænset antal ildsjæle, der deler en fælles begejstring for dommergerningen for en særegen, og stadig sjælden sportsgren i Danmark. En dommergerning man kun bliver god til, hvis man er superengageret, og er villig til at investere mange ressourcer og timer i det frivillige arbejde. En fælles interesse, som der er uendelige muligheder for at udvikle bl.a. via de komplekse regler. Og et praksisfællesskab når 5-7 dommere i kampens hede kan få følelsen af at være en del af noget der er større....

